

Don Brankovi dani muzike: Roberto Montenegro, dirigent

Veličanstveni koloriti nadahnuća

Festivalski orkestar KotorArta prvoklasan je ansambl. Stvorićemo zvuk koji će biti simfonijski. Crkva jeste mala, ali ima fantastičnu akustiku. Veoma sam srećan što ćemo baš tu izvesti Šubertovo djelo „Smrt i djevojka“ - kazao je Montenegro

Razgovarao

Boris Marković

Svjetski poznat dirigent Roberto Montenegro već nekoliko dana boravi u Kotoru, gdje sa Festival-skim orkestrom KotorArta priprema prvi ovogodišnji nastup ovog ansambla na Don Brankovim danima muzike, koji će biti naslovljen „Nadahnuće“. Montenegro je rođen u Urugvaju, studirao je u Njemačkoj, u klasi profesora i čuvenog dirigenta Sergijua Čelibidačea. U čast pedesetogodišnjice postojanja Izraelske filharmonije, pozvan je da diriguje orkestrom Shira International Orchestra u Izraelu, sa Zubinom Mehtom. Nakon brojnih nastupa u velikim svjetskim dvoranama Montenegro će dirigovati večeras u 20 sati u Kotoru, u Crkvi Sv. Duha. Za ovu priliku, kako kaže, u dogovoru sa umjetničkim direktorom Don Brankovih dana muzike, pijanistom Ratimirom Martinovićem, opredijelio se za dva djela - jedno je kompozicija „Smrt i djevojka“ Franca Šuberta, a drugo Koncert za klavir i okrestar u D-molu Johana Sebastijana Baha (solistkinja, Hje Đin Kim).

O povezanosti Šubertove kompozicije sa godišnjicom Gustava Malera, maestro Roberto Montenegro priča:

Roberto Montenegro

Način spoznavanja života i njegove transformacije u smrt

Koja su djela ostavila poseban trag u Vašem životu?

- Za Betovena me veže nevjerojatno iskustvo. Prije više godina dirigovao sam prvi put njegovu Misu solemnis i to je bilo za mene jedno od najvećih životnih iskustava. Kroz to djelo uspio sam da spoznam Boga. S druge strane, Malerova Deveta simfonija, koja je na repertoaru orkestra koji vodim u Argentini, za mene predstavlja način spoznavanja života i njegove transformacije u smrt.

PRVI NASTUP U SEZONI: Festivalski orkestar KotorArta

- Ovaj program je veoma interesantan i promišljen. Malerova adaptacija Šubertovog djela, to jest istoimenog gudačkog kvarteta, zaista je teška i za sviranje i za dirigovanje. Međutim, to je ujedno i jedan od najljepših komada u literaturi kamernе muzike. Djelo ove godine ima i posebnu važnost, zato što se 2011. u cijelom svijetu obilježava jedan vijek od Malerove smrti. Prvi stav je veoma težak, prije svega, zato što je veoma poznat. Drugi stav je zasnovan na Šubertovoj solo pjesmi „Smrt i devojka“. U tom stavu Maler je recimo podijelio prve violine na dvije grupe - jedna svira sa sordinom, a druga bez nje, što daje veličanstvenu boju. Maler je Šubertov kvartet smatrao simfonijskim djelom i kada ga je u toj verziji prvi put predstavio publici u Hamburgu, u orkestru je bilo po 18 prvih i drugih violina, 12 viola, i po deset violončela i kontrabasa.

S obzirom na broj izvodača u Festivalskom orkestru KotorArta, da li ćete uspjeti da ostvarite taj „simfonijski“ zvuk? Nakon nastupa u velikim svjetskim dvoranama, kako ste zadovoljni akustikom Crkve Sv. Duha?

- Festivalski orkestar je zaista prvoklasan ansambl. Veoma sam zadovoljan. Iako on jeste kamerni orkestar, stvorićemo zvuk koji će biti simfonijski. Crkva jeste mala, ali ima fantastičnu akustiku. Veoma sam srećan što ćemo baš tu izvesti Šubertovo djelo.

U Kotoru ste nekoliko dana. Kakvi su Vaši utisci?

- Veoma sam impresioniran gradom. Odavde ću ponijeti lijepa iskustva i utiske ću svakako prenijeti prijateljima i porodici. Zaista sam srećan što sam imao priliku ovdje da nastupim.

Vjerovatno ste još prije dolaska uvidjeli identičnost u nazivu naše države i Vašeg prezimena - Monenegro?

- Moje prezime u stvari dolazi iz Španije. Moj djeda je iz mjesta nedaleko od Granade došao u Južnu Ameriku, dok je baka porijeklom iz malog grada blizu Malage.

Vama stoga mediteranski duh svakako odgovara?

- Grad gdje živim izlazi na Atlantski okean. To je sasvim drugačije od Mediterana, koji inače obožavam. Kad god mogu, volim da posjetim određena mjesta, recimo jedno blizu Nice u Francu-

skoj ili Malage u Španiji. Meni lično i mom temperamentu Mediteran zaista odgovara. Nadam se da ću ponovo imati priliku da posjetim plaže na Jadranskom moru.

Bili ste muzički direktor Simfonijskog orkestra Urugvaja (S.O.D.R.E), a od januara 2009. postali ste muzički direktor argentinskog simfonijskog orkestra Santa Fe. Sa kakvom vizijom ste došli u taj orkestar?

- Prije dvije godine dobio sam mandat na tri godine u simfonijskom orkestru Santa Fe u Argentini, međutim, u toku su pregovori da se saradnja produži. To je sada, slobodno mogu reći, najbolji orkestar u Argentini. Ove godine s ansamblom radi nekoliko gostujućih dirigenta koji pripadaju prvoj klasi svjetskih umjetnika. Takođe, takve i soliste biramo. Jedan od njih bio je i pijanista Ratimir Martinović. Argentina je velika zemlja. Međutim, sve institucije otvorenih očiju posmatraju šta se dešava baš u našem orkestru. Moto nam je kvalitet naspram kvantiteta. Drugim riječima, nemamo veliki broj koncerata godišnje, svega petnaestak, ali svaki od njih veoma detaljno

pripremamo i razrađujemo svaki detalj. Orkestar će ove godine prvi put izvesti Malerovu Devetu simfoniju.

Postoji li veća ili manja ljubav prema kamernoj, odnosno simfonijskoj muzici?

- Generalno, volim muziku! Kamerna muzika je fantastična, simfonijska muzika takođe, kao i opera. Volim i klavirska djela. Danas recimo volim Šuberta i kamernu muziku, ali ću već sljedeće nedjelje voljeti Korsakova i njegovu Šeherezadu.

Rodeni ste u Urugvaju, a živite u Argentini. Na koji način dijelite emocije prema tim zemljama?

- Argentina je velika zemlja, veoma važna i uticajna u Južnoj Americi - zemlja sa velikom tradicijom. Buenos Ajres je za mene poput Pariza. Urugvaj je pak mala zemlja, koja se nalazi između dvije velike - Argentine i Brazila. **Reklo bi se da su te dvije zemlje i u „rivalstvu“ kada je riječ o kvalitetnom vinu? Za koje Vi navijate?**

- Za vino iz Urugvaja. Imamo zaista mnogo dobrih vina koja su osvojila same prve nagrade na svjetskom nivou. Za mene, naravno, crveno vino!

НАСТУПА ФЕСТИВАЛСКИ ОРКЕСТАР КОТОРАРТА

Надахнуће

Фестивалски оркестар КоторАрта наступиће у суботу у 20 часова у дворани цркве Св. Духа у Старом граду у програму под називом „Надахнуће”. У првом дијелу вечери наступиће Хје Цин Ким, пијанисткиња из Јужне Кореје, која ће извести соло дионицу Концерта за клавир и оркестар у д-молу Јохана Себастијана Баха. Ову умјетницу критичари називају „страственом, сензитивном пијанисткињом која плијени својом музикалношћу и изражајем”. У другом дијелу концерта оркестром ће ди-

риговати уругвајски диригент Роберт Монтенегро, под чијим вођством ће бити изведено дјело „Смрт и девојка” Франца Шуберта, које је писано за гудачки квартет, а адаптирано за гудачки оркестар. Дјело је свој назив добило по истоименој ауторовој соло пјесми, која се као тема варијација појављује у другом ставу квартета.

Ово је први од укупно четири пројекта Фестивалског оркестра КоторАрта, који ће бити изведени током Дон Бранкових дана музике.

М.Д.П.

DON
BRANKOVI
DANI MUZIKE

Prvi nastup Festivalskog orkestra

Podgorica - Festivalski orkestar Kotor arta imaće prvi nastup na Don Brankovim danima muzike večeras u 20 sati.

Za ovogodišnju sezonu su planirana četiri projekta, a prvi će raditi proslavljeni urugvajski dirigent **Robert Montenegro**, koji će u drugom dijelu koncerta dirigovati djelo **Franca Šuberta** za gudački kvartet, adaptiran za gudački orkestar, pod nazivom "Smrt i djevojka".

Djelo je svoj naziv dobilo po istoimenoj autorovoj solo pjesmi, koja se kao tema varijacija pojavljuje u drugom stavu kvarteta. Kao solistkinja, u pratnji Festivalskog orkestra, u prvom dijelu večeri nastupiće pijanistkinja iz Južne Koreje **Hje Džin Kim**, koja će izvesti solo dionicu Koncerta za klavir i orkestar u d-molu **Johana Sebastijana Baha**. Ovu umjetnicu kritičari nazivaju „strastvenom, senzitivnom pijanistkinjom koja plijeni svojom muzikalnošću i izražajem”.

“Festivalski orkestar KotorArta osnovan je u okviru istoimene nezavisne inicijative u kulturi 2003. godine. Zamisljen kao “staggione ansambl” koji funkcioniše i po principu majstorskog seminara, ovaj ansambl ima za cilj da okupi perspektivne muzičare regiona koji tokom nekoliko nedjelja pripremaju i izvode odabrane programe. Uz edukaciju, kroz rad sa istaknutim dirigentima i solistima, koncertne nastupe, te buduća gostovanja, ovako koncipirani Festivalski orkestar ima i jedno dodatno značenje i poruku koja je na fonu koncepta cijelog festivala - to je poruka slavlja Muzike kroz toleranciju, suživot i razumijevanje”, saopštili su organizatori.

J.N.

Prvi nastup Festivalnog ansambla KotorArta opravdao očekivanja

Izazov Bahove i Šubertove muzike

Kroz zahtjevne kompozicije Baha i Šuberta dirigentu Robertu Montenegro pružila se mogućnost da potvrdi sjaj festivalnog ansambla

Piše
Boris Marković

KOTOR - Prvi ovogodišnji nastup Festivalski orkestar KotorArta imao je u subotu, u Crkvi Sv. Duha. Publika je imala priliku da se upozna s mladom umjetnicom iz Južne Koreje, pijanistkinjom Hjedim Kim, koja je u prvom djelu koncerta tumačila solističku dionicu Koncerta za klavir i orkestar u D-molu Johana Sebastijana Baha.

Pod vodstvom maestra Roberta Montenegra, u drugom dijelu večeri orkestar se predstavio muzikom poznatog gudačkog kvarteta „Smrt i djevojka“ Franca Šuberta, u verziji za gudački orkestar, koju je svojevrsteno načinio jedan od najvećih simfoničara Gustav Maler.

Skrivena zamka

Iako se za Bahov Koncert može reći da je jedan od jednostavnijih u pijanističkoj literaturi, u svoje djelo kompozitor je postavio naizgled skrivenu zamku o koju se

spotakla i sama umjetnica. U tumačenju motornog ritma ne postoje nikakve dileme, osim one neophodne sposobnosti koju, pretpostavlja se, svaki umjetnik mora nositi u sebi – dakle, tačnu ritmičku pulsaciju. Mada se dala naslutiti virtuoznost Hjedim Kim već na samom početku, Bahova partitura zadavala je sve veće muke i samom dirigentu koji je imao težak zadatak da orkestrom isprati umjetnicu. I drugi, tehnički jednostavan, spori stav Koncerta, bio je dvije priče za sebe – u tumačenju fraza i zakonitosti toka melodije. Međutim, u tom drugom stavu, na

samom početku, dogodio se nagoveštaj onoga što je dominiralo drugim dijelom večeri – u orkestarskom uvodu, unisono tretiranim dionicama, maestro Montenegro nagovijestio je zvučni kapacitet svog ansambla, pravi simfonijski volumen, koji je realizovao tokom djela „Smrt i djevojka“ Franca Šuberta.

Ova veoma zahtjevna Šubertova kompozicija, koju je Maler adaptirao za po broju izvođača gotovo trostruko veći ansambl nego što je to Festivalaski orkestar KotorArta, dirigentu je pružila mogućnost da potvrdi sjaj ansambla koji, sastavljen od profe-

sionalnih muzičara, iz godine u godinu plijeni kotorskim scenama.

Komunikacija

Sav kapacitet gudača već u prvom stavu dostigao je simfonijske razmjere, s mnoštvom karakterakoji nijesubili postavljeni po principu jednostavnog dualizma vodećih tema, već s ciljem njihovog vođenja kroz uvijek drugačiji zvučni kolorit.

Tragične momente Šubertove poetike maestro Montenegro uspio je da naglasi i tokom posljednja dva brza stava, gdje mu je očigledno pomogla veoma dobro uspostavljena komunikacija s orkestrom.

Drugi stav, koji je Šubert napisao kao varijacije na temu svoje solo pjesme „Smrt i djevojka“, za orkestar je značio otkrivanje palete kvaliteta, s akcentom na baremom jednom vrhuncu koji će slušaocu ostati u sjećanju. A na kraju, u finalni stav orkestar je unio dramsku boju, kojom je ispričana priča o djevojci koju je u taranteli – transu plesa nadigrala smrt. Simptomatičan naziv djela postao je višeznačan.

Interaktivne radionice za djecu i roditelje uz Šopena i Lista

Interaktivne radionice i koncerti za djecu i roditelje Don Brankovih dana muzike, naslovljene „Saloni Frederika Šopena i Franca Lista“, biće održane danas i sutra, od 18 sati na Pjaci kod starog zatvora, i od 20 sati u Crkvi Sv. Duha. Radionice će voditi Marina Milić-Apostolović (klavir i narator), Ana Kazimić (ples) i Branislava Apostolović (sopran). Na ovim neobično dizajniranim radionicama i koncertima kroz scene iz života Šopena i Lista, muziku salona 19. vijeka i zadatke na jutarnjoj radionici, djeca se pripremaju za večernji koncert.

КОНЦЕРТИ ЗА ДЈЕЦУ

Салони славних композитора

Интерактивне радионице и концерти за дјецу и родитеље под називом „Салони Фредерика Шопена и Франца Листа“ биће одржане у оквиру Дои Брањковић дана музике вечерас и сјутра у 18 часова на Пјаци код старог затвора и у цркви Св. Духа од 20 сати. Радионице ће водити пијанисткиња и нараторка **Мариша Милић-Апостоловић**, балерина **Ана Казимић** и сопран **Бранислава Апостоловић**. На овим необично дизајнираним радионицама и концертима, какви су већ успјешно одржавани у Котору прије три године, кроз сцене из живота Шопена и Листа, музику салона 19. вијека и задатке на радионици, дјеца се припремају за вечерњи концерт. Трајање радионице је 45 минута, а концерта један сат. *М.Д.П.*

Saloni Frederika Šopena i Franca Lista

Kotor - Interaktivne radionice i koncerti za djecu i roditelje Don Brankovih dana muzike, naslovljene "Saloni Frederika Šopena i Franca Lista", biće održane danas i sutra na Pjaci kod Starog zatvora od 18 sati i u crkvi Sv. duha od 20 sati.

Radionice će voditi **Marina Milić-Apostolović** (klavir i narator), **Ana Kazimić** (ples) i **Branislava Apostolović** (sopran).

Na ovim neobično dizajniranim radionicama i koncertima, kakvi su već uspješno održavani u Kotoru prije tri godine, kroz scene iz života **Šopena** i **Lista**, muziku salona 19. vijeka i zadatke na jutarnjoj radionici, djeca se pripremaju za večernji koncert. Trajanje radionice je 45 minuta, a koncerta 1 sat.

Marina Milić-Apostolović kao pijanista nastupala je širom Evrope i svijeta. Internacionalni je umjetnik BBC Radija 3. Od 2003. profesor je Kameronne muzike na Akademiji umetnosti u Novom Sadu. Za zalaganje u promovisanju srpske kulture i umjetnosti Vukova zadužbina Marini je dodijelila specijalnu nagradu i medalju 1999. god. Izdala je solo albume Slovenski klavir, Dve sonate u izdanju Fragule Records (producent **Rik Vejkman**), Secanja na jedno krstarenje i Romantični barok.

D. T.